

FEDEZD FEL A TEHETSÉGED! FEDEZD FEL A TEHETSÉGET!

KÁLMÁN JÁNOS¹

Összefoglalás

A tanulmány célja, hogy rövid áttekintést nyújtson a Széchenyi István Egyetemen működő tehetséggondozás rendszerének egyik autonóm területéről a Batthyány Lajos Szakkollégium tevékenységéről. A 2001-ben létrehozott Batthyány Lajos Szakkollégium a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karán működő jogi és igazgatási képzésekhez kötődő tehetséggondozó intézmény, melynek rendeltetése, hogy egy helyre, egy intézménybe, egy közösségbe tömörítse a jogász, a nemzetközi igazgatási alap- és az európai nemzetközi igazgatási mesterszak hallgatóit, hogy aztán elősegítse azok szakmai és tudományos előmenetelét, tehetségük kibontakozását, valamint emberi fejlődésüket. A tehetséggondozást azonban nem az intézményesülés szempontjából vonom vizsgálat alá, hanem annak tartalmát állítom a figyelem középpontjába. Erre figyelemmel kísérletet teszek egy elméleti rendszertan felépítésére Batthyány Lajos Szakkollégium tehetséggondozó tevékenységének kontextusában.

Kulcsszavak

Batthyány Lajos Szakkollégium, motiváció, tehetség, tehetséggondozás

Summary

The study is intended to provide a brief overview of the Batthyány Lajos College activities, which is an autonomous territory of the Széchenyi István University talent system. The Batthyány Lajos College was established in 2001, as an institution for giftedness maintenance of the legal and administrative science students of the Széchenyi István University, Deák Ferenc Faculty of Law and Political Sciences. The special purpose of this institution is to be a place, to be a community which is joins with the legal, the international management BA and European and international management MA students, to promote their professional and academic advancement, and human development. However, I did not analyze the institutionalization of giftedness maintenance, but its matter is the centre of my attention. In light of this I attempt to build a theoretical framework of giftedness maintenance in the context of Batthyány Lajos College talent activities.

Keywords

Batthyány Lajos College, giftedness, giftedness maintenance, motivation

---

¹ egyetemi tanársegéd, Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, Közigazgatási és Pénzügyi Jogi Tanszék. e-mail: janos.kalman88@gmail.com.

Bevezetés

A Konferencia névadója Kautz Gyula 1862-ben megjelent *Politika vagy Országásztan* című korszakos jelentőségű munkájában kiemelt figyelmet fordított az állam és a szellemi műveltség viszonyrendszerére. Ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy „*a nép szellemi műveltsége, értelmi fejlettsége, az állam összes létszere és alakulása tekintetéből főfő fontossággal bír: mennyiben innen meríti a közület valódi erőforrásait és leghathatósb rugóit, s a mennyiben csak egy értelmileg és szellemileg kifejlett érettkorú nép képes az alkotmányi polgárjogokat méltán élvezni, a szabadsági intézményekkel és jogokkal illően élni, és egyáltalában azon szilárdságot és szellemerkölcsi alapot az államépületnek megadni, melly nélkül tartós jóllét, felvirágzás, haladás nem is tételezhető fel.*” (Kautz 1862, 489) Mai szavakkal élve és a konferencia témájára vetítve azt lehet megállapítani, hogy Kautz Gyula nem kevesebbet állított, mint, hogy a tehetség felfedezésének, támogatásának és – mind elméleti, mind gyakorlati szempontú – kibontakozásának minőségén alapul egy állam gazdasági potenciáljának alakulásra. Hozzá kell tenni, hogy Kautz szerint nem csak a gazdasági potenciálváltozást alapozza meg a tehetség kibontakoztathatósága, de a művelődés lehetősége és a műveltség egyben – mai terminológiával élve – a jogállam működésének alapfeltétele. Ebből következően kiemelt jelentőségű feladata az államnak, hogy minden eszközzel támogassa a tehetség felszínre kerülését és kiteljesedését, annak érdekében, hogy a tehetséget később az osztársadalmi érdekek szolgálatában lehessen kiaknázni. A tehetséggondozásban az államnak azonban szükségszerűen semleges szerepet kell játszania, hiszen, ahogy Kautz is kiemelte „*az államnak valóban sem hatalma és joga, sem illetékessége és ereje nincsen, a tudomány tartalmát meghatározni, vagy azon különbféle és változatos utakat, a melyeken az egyéni szellem, az igazságot fölkeresi, és ahhoz közeledhetni vél, kijelölni. A melly állam ezt tenné, az ember legszentebb, legnemesb jogaiba rontana be; megsemmisítené a tudomány egyéni szabadságát és életforrását; géppé torzítaná magát az egész társadalom oktatási, szellemképződési rendszerét; s végre is önmagának lételét és tökélyesbedését veszélyeztetné.*” (Kautz 1862, 491-492)

Eppen erre figyelemmel a tehetséggondozás rendszerének központi szereplője az egyetem, amely nem más – Weszely Ödön szavaival élve –, mint „*a nemzeti művelődés legmagasabbrendű intézménye, s így nagy nemzeti hivatása van.*” (Weszely 1929, 5) Ezt a felfogást képviseli az új felsőoktatási törvény² is, amely kimondja, hogy *a felsőoktatási intézmény feladata a tantervi követelményeket meghaladó teljesítmény nyújtására képes, kiemelkedő képességű és hozzáállású, (...) hallgatók felkutatása, felismerése, és szakmai, tudományos, művészeti és sport tevékenységének elősegítése.* A felsőoktatási törvény kimondja, hogy minden felsőoktatási intézménynek önállóan vagy más felsőoktatási intézménnyel együttműködve tehetséggondozó és felzárkóztató rendszert, illetve programokat kell működtetnie. A tehetséggondozó rendszer egyik – *de talán legfontosabb eleme* – a szakkollégiumi rendszer működtetése. Ennek oka, hogy a szakkollégiumi rendszer kezelni tudja a tudományágak közötti különbségeket, így az egyetemi tehetséggondozási rendszernek nem csak legfontosabb elemét képezik, de annak alapját is. Ha egy egyetemen rosszul működik a szakkollégiumi rendszer, annak komoly negatív hatásai lehetnek a tehetséggondozás teljes rendszerére.

A szakkollégium a tehetséggondozás rendszerében

A – jogi értelemben vett – normativitás talaján állva a szakkollégium az önkormányzatiság elvére és a szakkollégisták öntevékenységre épülő tehetséggondozó szervezet. A szakkollégium célja, hogy *saját szakmai program* kidolgozásával magas szintű, minőségi szakmai képzést nyújtson, segítve a kiemelkedő képességű hallgatók tehetséggondozását, közéleti szerepvállalását, az értelmiségi feladatokra történő felkészülés tárgyi és személyi feltételeinek megteremtését, a társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes értelmiség nevelését.³

² A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény.

³ A nemzeti felsőoktatási kiválóságról szóló 24/2013. (II. 5.) Korm. rendelet 19. § (1)-(2) bek.

A tehetséggondozás rendszerének a szakkollégiumi mozgalom – ahogy már korábban említettem – autonóm metszetét képezi. A szakkollégiumi mozgalom alapvető célrendszerének csak egy eleme a tehetséges *hallgatók felkutatása, felismerése*, és szakmai, tudományos, művészeti és sport tevékenységének *elősegítése*. E célok mellett a szakkollégiumoknak egyúttal a társadalmi kérdésekre fogékony értelmiségi réteg utánpótlását is biztosítaniuk kell.⁴ Ezáltal pedig a szakkollégiumok tevékenysége rögtön több rétegűvé, több szintűvé válik. A tehetséggondozáson belüli autonóm státuszt erősíti tehát, hogy nem csak az egyetemi szférára kell hatnia e közösségeknek, hanem az egyetemi élet előtti és az azt követő időszakra, valamint a társadalmi környezetére is. E tanulmány célja ezért, hogy rövid – *követendő, vagy elvetendő* – áttekintést nyújtson a Széchenyi István Egyetemen működő tehetséggondozás rendszeréhez szervesen kapcsolódó, de attól bizonyos szempontból elkülöníthető területről, a Batthyány Lajos Szakkollégium⁵ tevékenységéről. Ezzel párhuzamosan kísérletet teszek a szakkollégiumi tehetséggondozás elmélete és a gyakorlat szintézisének megvalósítására.

A tehetséggondozás a tudomány és a gyakorlat kibékítésével

Hagyományosan a szakkollégium tehetséggondozás az egyetemi (főiskolai) képzéshez kötődik. Ezt a szellemiséget fogalmazza meg a *Szakkollégiumi Charta* is, amely szerint a szakkollégium nagy hangsúlyt helyez tagjai emberi és szakmai fejlődésére, *az alapképzés első éveitől az egyetemi illetve főiskolai képzés végéig*. Ez el is fogadható, hiszen a szakkollégium tehetséggondozás legfontosabb és legszélesebb „munkafelülete” a graduális képzést, azonban nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a szakkollégiumok célja, hogy a szakmai tevékenységen túl, a *társadalmi problémákra érzékeny értelmiségi réteg kinevelését* is megvalósítsa. Ez a cél pedig rögtön lehetővé (szükségessé) teszi, hogy kitekintsünk a graduális képzés keretei közül és egy időbeli láncra felfűzve három részre tagoljuk a szakkollégiumi tehetséggondozást:

1. Pregraduális tehetséggondozás;
2. Graduális tehetséggondozás;
3. Posztgraduális tehetséggondozás.⁶

A pregraduális tehetséggondozás

A tehetséggondozás pregraduális szakasza, ahogy a neve is mutatja, az egyetemi (főiskolai) tanulmányok megkezdése előtt álló tehetséges hallgatók felkutatását jelenti. A szakkollégiumi és általában is az összegyetemi tehetséggondozásnak egy elég elhanyagolt része, hiszen olyan hallgatókra kell energiát és pénzt áldozni, akik, lehet, hogy nem is a mi egyetemünkön fognak tovább tanulni. Ennek ellenére a pregraduális tehetséggondozás komolyan vétele jelentős pozitívumokat hordoz magában és okos szervezéssel – a szakkollégiumok rendszerén keresztül – költséghatékonyan lehet vele statisztikailag is kimutatható eredményeket elérni.

---

⁴ A *Szakkollégiumi Chartának* megfelelően a szakkollégium egyik alapértékének a szakmai tevékenységen túl, a *társadalmi problémákra érzékeny értelmiségi réteg kinevelését* tartja. A szakkollégium lehetőségei szerint támogatja a tagság civil kezdeményezéseit, szervezetenként nyitott társadalmi, gazdasági, közéleti viták lefolytatására.

⁵ A 2001-ben létrehozott Batthyány Lajos Szakkollégium a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karán működő jogi és igazgatási képzésekhez kötődő tehetséggondozó intézmény, melynek célja, hogy egy helyre, egy intézménybe, egy közösségbe tömörítse a jogász, a nemzetközi igazgatási alap- és az európai nemzetközi igazgatási mesterszak hallgatóit, hogy aztán elősegítse azok szakmai és tudományos előmenetelét, tehetségük kibontakozását, valamint emberi fejlődését. Alapfilozófiánk kezdetektől fogva a klasszikus értelmiségi elitképzés tételmondataként is elfogadható lenne: *Omnia mea mecum porto – Mindenemet magammal hordom*. Ez a mondat példázata egy olyan hozzáállásnak, mely megalapozza a legmagasabb emberi értékeket, s egyúttal a hivatástudatot, a haza és nemzet iránti szeretetet és elkötelezettséget. A tehetséggondozás ezért nem csupán a tanulmányi eredmények növelése és a szakmai lehetőségek biztosítása, hanem valódi művelt, szakértő és társadalmilag is érzékeny értelmiségiek kisarjadásának segítése.

⁶ A tehetséggondozás rendszerét ld. 1. sz. melléklet.

Mi lehet a pregraduális tehetséggondozás hozadéka? Az, hogy minél több középiskolás hallgatót bevonj az egyetemre. Ezt úgy tudja megtenni a szakkollégium, hogy szolgáltatásokat és lehetőségeket nyújt a felvételi előtt álló hallgatók számára. Hogy konkretizáljuk ezt a szakaszt, a Batthyány Lajos Szakkollégium példáját mutatom be.

A Batthyány Lajos Szakkollégium két párhuzamos projektet indított be 2013 őszén. Az egyik program egy *emelt szintű történelem érettségi felkészítő kurzus* volt, amely elsődleges célja az volt, hogy segítséget nyújtson a középiskolások számára az érettségire való felkészülésben. E cél mellett – másodlagos célként – azt tűztük ki, hogy minél több hallgatót bevonjunk az egyetemre, megismertessük velük a kart, ezáltal, ha informálisan is, de hatást gyakoroljunk a felvételi döntésükre. A program nagyon sikeres volt, huszonhat hallgató vett részt a tíz alkalmas kurzuson, akik közül öt hallgató felvételt nyert a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar valamelyik – jellemzően jogász – képzésére. A másik projekt egy országos esszépályázat meghirdetése volt *Mondd el a véleményed!* címmel. Az esszépályázat olyan témákban sarkallta megszólalásra a középiskolás hallgatókat, amelyek a leginkább érintik a mindennapjaikat. A pályázatra több mind húsz esszé érkezett, több mint tíz városból, így kiemondottan sikeresnek ítéelhető. Hogy a pályázat maradandó élmény legyen az indulóknak, az esszéket egy kötetbe rendezve jelentettük meg.

Hasonló programok szervezésére bármely tudományterület szakkollégiuma alkalmas. Hasonló projektek szervezése energiát és időt igényel, de kiválóan kiegészítik az egyetemi felvételi kampányt, egyúttal már nagyon korán képes becsatornázni a szorgalmas, elhivatott és tehetséges középiskolás hallgatókat az egyetemi tehetséggondozás rendszerébe.

A graduális tehetséggondozás

Mielőtt rátérnék a tehetséggondozási rendszer középpontjában álló területre, a graduális tehetséggondozásra, szükséges néhány szót ejteni egy *keresztülfekvő területről*. Ez a terület az egyetemre frissen felvételt nyert hallgatók beillesztése a tehetséggondozás rendszerébe. Ennek elsődleges eszköze a jellemzően *mentor programnak* nevezett szakkollégiumi tevékenység. A Szakkollégiumi Mentor Program keretében szép eredményeket magukénak tudó felsőbb éves szakkollégista hallgatók nyújtanak segítséget a gólyáknak az első év követelményeinek teljesítéséhez, az egyetemi beilleszkedéshez, a kezdeti hallgatói ügyek sikeres elintézéséhez. A Program eredményei, és a Batthyány Lajos Szakkollégium hallgatóinak munkája magáért beszél, hiszen az elmúlt öt évből a mentor programban részt vettek közül sokan lettek szakkollégistává, és a mentoráltak minden évben ott vannak évfolyamuk első tíz legeredményesebb hallgatója között! A Program egykori résztvevői között mára több köztársasági ösztöndíjasunk, évfolyamelsőnk és számos tanszéki demonstrátorunk, valamint nappali és levelező tagozatra felvételt nyert doktori képzés előtt álló hallgatónk is van. A Programnak a Szakkollégium fenntartható minőségi és mennyiségi tagsági színvonala miatt is nagy jelentősége van, hiszen a Programot eredményesen teljesítők gyorsabban beterelelhetők a Szakkollégium rendes tagjai közé és a graduális tehetséggondozás keretébe.

Rátérve a graduális tehetséggondozás területére, rögtön két részre kell bontani ezt a tevékenységet: a) a hagyományos és b) az új típusú tehetséggondozási programokra.

A Batthyány Lajos Szakkollégium *hagyományos graduális tehetséggondozási eszközei* között lehet számon tartani: a) a kurzusrendszer működtetését, b) a szakmai előadások, valamint c) hallgatói konferenciák, illetve d) tudományos konferenciák szervezését. E program-elemek közös tulajdonsága, hogy a tantermi oktatáson kívüli többlettudás és többletismeretek elsajátítását célozzák. A kurzus rendszer minden szakkollégium tevékenységének alfaját jelenti, hiszen a kiscsoportos foglalkozások alkalmasak a gyakorlati ismeretek átadására és többlettudás megszerzésére. A Batthyány Lajos Szakkollégium e szellemiséghez annyit tett hozzá, hogy létrehozta az egyéni szakkurzusok rendszerét, amelyben a hallgatókat jogalkalmazó szervekhez (bírószág, ügyészség, ügyvédek, közigazgatási szervek) közvetítjük ki, gya-

korlati munka végzésének érdekében. A szakmai előadások egy külön program csokornak számítanak és céljuk, hogy aktuális jogalkotási, vagy jogalkalmazási kérdéseket járjanak végi egy előadás keretében tapasztalt oktatók, vagy gyakorlati szakemberek. A hallgatói konferenciák célja, hogy egy héttel a kari TMDK konferenciát megelőzően gyakorlási lehetőséget biztosítson egy szakmai zsűri előtt a pályamunkák szerzőinek. Végezetül fontos egy szakkollégium életében, hogy nagyobb lélegzetvételi, regionális, vagy országos szintű konferenciákat, versenyeket szervezzen, ezzel is demonstrálva elkötelezettségét a szakmai tevékenység folytatása mellett. A Batthyány Lajos Szakkollégium két évente rendezi meg nagyobb szabású tematikus konferenciáit.

A Batthyány Lajos Szakkollégium új típusú tehetséggondozási elemei közé sorolható: a) a folyóirat kiadása, b) tanulmánykötetek összeállítása, c) tananyagfejlesztő tevékenység végzése, d) a horizontális nyitás és a e) multidiszciplinaritás erősítése, valamint f) a nyári egyetemek szervezése.

2010-ben a Batthyány Lajos Szakkollégium útjára indította a *Diskurzus* című szakmai-tudományos folyóiratát, amely évi két nyomtatott és változó számú elektronikus lapszámmal jelenik meg. Minden megjelenésre szánt tanulmányt, írást előzetesen egy tudományos minősítéssel rendelkező szakmai lektornak kell jóváhagynia. A *Diskurzus* egyes lapszámai és szétbontva az egyes írások is elektronikus változatban elérhetőek a honlapunkon és egyúttal kereshetőek a MATARKA rendszerében is. A *Diskurzussal* állandó publikációs, megjelenési felületet tudunk biztosítani a tagjaink számára, amely komoly előnyt jelent számukra szakmai, tudományos ösztöndíjak elnyeréséhez, vagy akár a doktori iskolákba történő felvételükhöz. A lap állandó megjelenési felületet biztosít a tagjainkon kívül azoknak a doktorandusz hallgatóknak, oktatóknak, akik korábban a Szakkollégium tagjai voltak. Ma már nyitott más intézmények hallgatói számára is.

2010-ben indult útjára a Szakkollégium tanulmánykötete, amelyben a csoportos és egyéni kutatómunkák eredményeit két évente közétesszük. A tanulmánykötetekben már elismert és díjazott, illetve még díjazás előtt álló, hosszú kutatások eredményei képződnek le, megmutatva azt, amire ma Magyarországnak és a magyar felsőoktatásnak a legnagyobb szüksége van: a minőségközpontú szemlélet és a tehetséggondozás fontosságát, támogatásának eredményességét. 2014-ben már a harmadik kötet jelent meg, amely legnagyobb újdonsága, hogy idegen nyelven – angolul és németül – jelent meg. A tanulmányköteteink, akár csak a folyóiratunk, elektronikusan elérhetőek a honlapunkon és szintén állandó publikációs felületet biztosítanak a tagjaink akár magyar, akár idegen nyelvű, nagyobb terjedelmű munkáik számára.

Az új típusú programelemek között a Szakkollégium azt a célt tűzte ki magának, hogy szerepet vállal a jogi-igazgatási képzésekkel kapcsolatos tananyagfejlesztő tevékenységében is. Ennek eredményeként a Szakkollégiumban már évek óta működő Jogtörténeti kutatócsoport keretében, idén egy jogtörténeti forrás- és szöveggyűjtemény jelent meg, amely 841 B/5 méretű oldalon gyűjti össze azokat a törvényi, rendeleti, körrendeleti, és alacsonyabb szintű szabályozókat, amelyek 1867 és 1945 között a magyar katonai büntetőjogot és igazságszolgáltatást szabályozták. A kötet egy a magyar szakirodalomban kevésbé feltárt és elemzett jogterület szabályozási hátterével foglalkozik, és ezen keresztül mutatja be a modern magyar állam egyik jelentős jogi dimenzióját, amely békeidőben is több százezer emberre terjedt ki, míg a háborúk és különösen az idén száz éve kitört első világháború alatt több millió főre gyakorolt hatást. Másrészt a kötet – a nagyrészt csak levéltárakban és központi könyvtárakban elérhető jogforrások egy helyen közlésével – olyan hiánypótló munkát végez, amely a korabeli szabályozás közzé tételével a hazai alkotmány- és jogtörténeti ismereteink pontosításához adhat támpontot, de akár a kortárs szabályozás elemzéséhez is fontos előképhez segítheti az érdeklődőket. A kötet a tudományos jelentősége mellett felhasználható a jogászkép-

zésben: a Magyar Alkotmánytörténet és a Magyar Jogtörténet tárgyak tekintetében, valamint Karunkon a témával foglalkozó több fakultatív előadás keretében is.

A horizontális nyitás és a multidiszciplinaritás erősítése szoros összefüggésben van egymással. Ezen tehetséggondozási elemek lényege, hogy a tagjaink számára a szorosabb tudományterületünkön kívüli, azonban ahhoz kapcsolódó ismeretek átadására alkalmas programokat dolgozzunk ki. A Batthyány Lajos Szakkollégium esetén ez a kitekintés nagyon hasznos a közgazdaságtan tudományterülete felé, amely kiemelten hasznos ismereteket nyújt a jogi szabályozás mögött álló (gazdasági) indokokkal kapcsolatban. Erre figyelemmel rövid távú terveink között szerepel közgazdasági tematikájú kurzus összeállítása, szoros kooperációban a Kautz Gyula Közgazdász Szakkollégiummal.

Végezetül a Batthyány Lajos Szakkollégium új típusú tehetséggondozási programjai között kiemelt helyet foglal el a Nyári Egyetemek szervezése. A Szakkollégium – már tradicionálisnak is tekinthetően – idén kilencedik alkalommal rendezte meg a Batthyány Summer Schoolt. A Nyári Egyetem elsősorban külföldi graduális és doktori tanulmányokat folytató hallgatóknak szól, de nyitott a magyar érdeklődők számára is. A szakmai programokat – amelyek munkanyelve az angol – kulturális programok egészítik ki (kirándulás, bográcsozás, kulturális estek). A program remek lehetőséget biztosítanak a szakkollégistáknak arra, hogy gyakorolják nyelvtudásukat, ismeretségeket kössenek külföldi hallgatókkal és megismerjenek már kultúrákat.

A posztgraduális tehetséggondozás

A pregraduális tehetséggondozáshoz hasonlóan a posztgraduális tehetséggondozásnak is kiegészítő szerepe van a Szakkollégium tehetséggondozási rendszerében. Célja elsődlegesen a kutatni és oktatni vágyó hallgatóink becsatornázása a doktori képzésbe, valamint az egykori tagok bevonása a képzési rendszerbe. E célokra figyelemmel a Szakkollégium informális kapcsolat kialakítására törekszik a Doktori Iskolával, amelynek eredményeként az elmúlt 5 évben a nappali ösztöndíjas doktorandusz hallgatók kizárólag volt szakkollégisták közül kerültek ki, amellyel egyúttal a Kar utánpótlásának biztosításában is fontos szerepet tölt be a közösség. A volt szakkollégistákkal a formális kapcsolat kialakítására még nem került sor, ez az idei év feladatai között kapott helyet.

Záró gondolatok

A Batthyány Lajos Szakkollégium a társadalmi kérdésekre fogékony, szakmailag kimagaslóan képzett értelmiségi réteg utánpótlását szolgálja. Ennek elérése érdekében komplex tehetséggondozási rendszert működtet, amely egyaránt magában foglalja az egyetem előtt álló tehetségek felkutatását, az egyetemisták szakmai, tudományos és közösségi nevelését, valamint a tehetséges és elhivatott hallgatók bekapcsolását a doktori képzés keretében megvalósuló tehetséggondozásba, illetve utánpótlás-nevelésbe. E rövid áttekintést Báró Eötvös József szavaival zárom, aki szerint: „*A vas maga sem állhat ellen az időnek, s ilyen az ember. Ha munkára használják, elkopik, ha a földön hever, a rozsda emészti meg. Miután már veszni kell, jobb százszor elkopni, mint elrozsdásodni.*”

Irodalom

Kautz Gy. (1862): *Politika vagy Országászatlan*. Heckenast Gusztáv, Pest

Weszely Ö. (1929): *Az egyetem eszméje és típusai*. Dunántúl Egyetemi Nyomdája, Pécs

1. sz. melléklet: A Batthyány Lajos Szakkollégium tehetséggondozási rendszere (saját szerkesztés)

